

לקוטי שיחות פרשת שמות כרך יא

26 הרשעים שלא רצו לצאת ממצרים מתו בשלשת ימי
27 אפילה.

28 ב. והנה בהשקפה ראשונה היה אפשר לומר:
29 מכיון שבפסוק זה, "אם לא ביד חזקה גו' אמלוך
30 עליכם" המכוון לגאולה העתידה, והמדרש לומד
31 ממנו בשייכות ליציאת מצרים - הרי, מאידך, יש
32 ללמוד בענין הכתוב מגאולת מצרים על הגאולה
33 העתידה, היינו שגם ה"יד חזקה" שבגאולה
34 העתידה אינה מיועדת אלא ל"מרוכים"; זאת
35 אומרת, שהבטחתה של התורה "ושבת עד ה'
36 אלקיך גו' ושב ה' אלקיך גו'"¹¹, "שסוף ישראל
37 לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין"¹²
38 נאמרה בנוגע למרוכים ולכלל ישראל ולא בנוגע
39 ליחידים.

40 אבל באמת אי אפשר לפרש כן: וכמפורש
41 בפירושו רש"י על הכתוב "ושב ה' אלקיך גו'":
42 שהכוונה בזה לכל אחד ואחד בפרט, ובלשון רש"י:
43 "אוחז בידיו ממש איש איש... תלוקטו לאחד אחד בני
44 ישראל"¹³ - והרי הבטחת הגאולה ואופנה "ושב ה'
45 באה בהמשך וכמסוכב מה"סיבה" של הגאולה
46 "ושבת עד ה' אלקיך" "שסוף ישראל לעשות
47 תשובה בסוף גלותן". היינו שגם בזה הוא - כל
48 אחד ואחד בפרט.

49 וכן כתב אדמו"ר הזקן¹⁴ שכל אחד ואחד
50 מישראל "בודאי סופו לעשות תשובה... כי לא ידח
51 ממנו נדח"¹⁵.

52 ועל פי זה נכללו בזה גם כל הרשעים, אף אלה
53 שלא ירצו לצאת מהגלות - שגם אותם יעורר
54 הקב"ה בתשובה ויגאל אותם מהגלות, וכמו
55 שמצינו מפורש בכתוב¹⁶; "והיה ביום ההוא יתקע
56 בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים
57 בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקודש
58 בירושלים", שגם אלה ששקעו בגלותם עד שנעשו

1 א. על הפסוק¹; "ויאמר אלקים אל משה אהיה
2 אשר אהיה" איתא במדרש²: אמר ר' יוחנן אהיה
3 לאשר אהיה ביחידים אבל במרובים על כרחם שלא
4 בטובתם כשהן משוברות שיניהן³ מולך אני עליהם
5 שנאמר⁴ חי אני נאום ה' אלקים אם לא ביד חזקה
6 גו' אמלוך עליכם.
7 ופירושו המפרשים⁵ דברי המדרש: ד"לאשר
8 אהיה" - שמשמעו וזה ש"אהיה" לאלקים אינו
9 (בדרך החלט ובכל אופן) אלא לאשר אהיה", לאלו
10 שאהיה להם (בפועל) לאלקים, בבחירתם ובחפצם,
11 ואם לא ירצו, בידם לפרוק עולו - לא נאמר זה
12 אלא ביחידים: אבל הרבים לא אניחם לפרוק עול
13 שמים כו' שאפילו יחשבו לסור ממני על כן אמלוך
14 עליהם. ולכן עם בני ישראל שהיו במצרים, עם
15 היות שהיו ביניהם כמה וכמה רשעים⁶ אף על פי
16 כן מכיון שהם מרובים הקב"ה גואלם⁷

17 והמובן בזה הוא, דאף שהכתוב "ביד חזקה גו'
18 אמלוך עליכם" קאי על אופן הגאולות שמימי
19 יחזקאל והלאה כולל גם גאולה העתידה⁸, בכל זאת
20 מרומזת בו גם הגאולה דיציאת מצרים, כי גם
21 גאולה זו היתה בזה האופן, שהקב"ה הוציאם
22 ממצרים "ביד חזקה" - בעל כרחם⁹; אולם זה
23 שהקב"ה השתמש, כביכול, ב"יד חזקה" היה רק
24 להכריח את "המרובים" - כלל ישראל - אבל לא
25 בנוגע ליחידים, וכמפורש במדרש¹⁰ שאותם

(1) פרשתנו ג, יד.

(2) שמו"ר פ"ג, י.

(3) אעפ"י שהוא להם שברון רוח וקהיון שנים (מת"כ שם).

(4) יחזקאל כ, לג.

(5) מת"כ. יפ"ת. פירוש מהר"ו.

(6) ראה שמו"ר פ"א, לר"ה. וראה לקמן הערות 26, 27.

(7) ראה גם במדרש (שמו"ר פ"ג, ב): "כך הבטחת את משה

בין עושיין רצונך בין לא עושיין רצונך אתה גואלם". ואף

שהמדובר שם הוא כמה ש"עתידיים להכאיבני במדבר ואעפ"כ

איני נמנע מלגאלם", הרי א"א לומר שבדרשה זו ס"ל כבדרשה

הקודמת "אני רואה אותם... מקבלין תורת... מעשה העגל..."

מכעיסין אותי בו אעפ"כ איני דנס לפי המעשים העתידיים לעשות

אלא לפי הענין דהשתא". כי מכיון שהבטיח "בין עושיין רצונך

בין לא עושיין רצונך אתה גואלם", מאי נפק"מ בזה אם דנס לפי

המעשים השתא או לא.

(8) ראה סנהדרין קה, א: א"ר נחמן כו' ובפרש"י שם.

(9) להעיר מפרש"י סוף פרשתנו "ביד חזקה יגרשם מארצו:

על כרחם של ישראל יגרשם כו'".

(10) שמו"ר פ"ד, ג. תנחומא וארא יד פרש"י בא י, כב. וראה

מכילתא ר"פ בשלח.

(11) נצבים ל, ב"ג.

(12) רמב"ם הלכות תשובה פ"ז ה"ה.

(13) וראה בארוכה לקו"ש ח"ט שיחה א' לפ' נצבים.

(14) הל' ת"ת פ"ד ה"ג, תניא ספ"ל ט.

(15) וראה בארוכה בהמובא ב"תשובות וביאורים" סי' ח'

שסו"ס כל אחד מישראל יזכה לחיי עוה"ב (תה"מ), גם אותם

שנאמר עליהם (סנה"צ, א) "ואילו שאין להם חלק כו'" גם הם,

נשמתם שהיא "נצר מטעי" תקום לתחי' (בגוף אחר).

(16) ישעי כז, יג.